

Recull de Bones pràctiques sobre Participació Infantil

Annex del [Dret a Participar – Decàleg de Participació](#)

1. Presentació

A Esplais Catalans pensem que l'esplai no té sentit sense la participació dels seus infants i joves, la qual considerem un element clau i imprescindible en el projecte educatiu, que fa que l'esplai esdevingui realment una escola de ciutadania i un espai de creixement personal.

Volem seguir treballar per a apoderar monitores, infants i joves en el coneixement dels Drets dels Infants, i en concret amb aquest recull, del Dret a Participar.

1.2. Què és el *Dret a participar - Decàleg de Participació* ?

A Esplais Catalans no entenem la participació només com una consulta, sinó com una implicació real de qualsevol persona en un projecte, entitat i/o a l'entorn: on tothom és escoltat, on totes les aportacions vinguin d'on vinguin són vàlides.

Els infants i joves, per sentir-se part del projecte, han de gaudir d'espais de participació real on siguin escoltats, i no només això, sinó espais on vegin que les seves aportacions són transformades en fets reals i tangibles. Així doncs, volem seguir treballant per fer que la participació dels infants i joves a l'esplai i al seu entorn proper sigui cada dia més real, més plena i més transformadora. Perquè pensem que només aconseguirem transformar el món amb el compromís i la participació de totes les persones que formen part del projecte.

El llibre [Dret a participar - Decàleg de Participació](#) és un recull dels 10 punts que considerem bàsics per treballar la **participació dels infants i joves**, ple de consells pràctics, eines i estratègies per millorar i augmentar dia a dia la participació a l'esplai.

2. En aquest recull hi trobarem...

Aquest recull pretén ser un annex al llibre Dret a participar – Decàleg de Participació. De la teoria que s'ofereix en aquest recurs, ho concretem explicant una bona pràctica d'entitats, esplais i sectors d'Esplac. També recomanant algun recurs del Banc de Recursos que ens ajudi a reflexionar.

Així, hi trobarem el mateix ordre dels 10 capítols del Decàleg amb una petita explicació, el relat de l'experiència sobre participació infantil i algun suggeriment per saber-ne més: des de recursos al Banc de recursos, formacions, llibres i articles que ens poden ajudar a pensar i reflexionar una mica més sobre la Participació a l'esplai.

Recollim les experiències, conclusions i bones pràctiques d'entitats, esplais i sectors d'Esplac sorgides a l'Escola d'Esplac 2016, principalment. Aquest espai formatiu va gestionar-se al voltant de la Participació infantil; els seus relats i reflexions ens serveixen per **posar a la pràctica la teoria del Decàleg de Participació**.

Un procés llarg d'aprenentatge

Hem de tenir en compte que **aprendre a participar és un procés** que dura molts anys i que, de fet, com qualsevol aprenentatge, no s'acaba mai.

El fet de participar requereix una sèrie d'habilitats personals i dinàmiques de grup imprescindibles i inseparables del seu procés d'aprenentatge. Aprendre a participar és un continuu que va des de la part més individual (habilitats i estratègies individuals) a la més col·lectiva (estratègies i dinàmiques grupals), i és important **respectar el procés de cada infant**, d'acord amb les seves etapes maduratives.

Experiència Congrés Indians – Escola d'Esplac 2016

Els principis d'aquest centre educatiu ens donen algunes idees que podem extrapolar a la manera de fer de l'esplai o ajudar-nos a plantejar objectius per assolir reptes pedagògics inclusius a l'esplai. Es basen en:

- a) **Aprenentatge actiu i vivencial.** L'aprenentatge parteix del desig de l'infant, de les necessitats i de l'accés al coneixement sense imposició. S'aprèn a escoltar l'infant i a respectar que el que diu és important per ell. La lectoescriptura és una cosa que succeeix per necessitat del nen o nena i no per una imposició de currículum.
- b) **Infants ciutadans del present.** No projectar els infants en el futur. Cal tenir una mirada respectuosa cap a l'infant i el seu creixement (a vegades l'infant ha de jugar, ha de plorar...).
- c) **Els nens i nenes fan dues assemblees cada dia a l'inici i al final.** A l'inici, s'expliquen els espais que hi ha oberts aquell dia on decideixen què hi volen fer: el que es decideix és significatiu i evidentment orientat.
- d) **El dret al risc.** A l'escola no hi ha llibres, però sí que s'ha de portar tres mudes per poder-se canviar. No és important si se surten de la línia, cal que s'expressin. Fomenten la responsabilitat per sobre l'obediència.
- e) **El mestre no ensenya, sinó que acompanya.** El paper del mestre és preparar l'espai, provocar situacions... aquest té una llibreta per cada alumna, li fa fotos i l'observa per saber què fa, com es relaciona, etc. Aquesta informació es va compartint en tot moment. La mestra sempre es posa a l'altura de l'infant.
- f) **Creació d'ambients que generin la possibilitat d'aprendre.** No hi ha classes, hi ha ambients: són l'element clau, res es deixa a l'atzar i cada lloc està pensat per esdevenir en aprenentatge.
- g) **Acompanyament emocional:** l'educació des de l'emoció fa que l'aprenentatge sigui significatiu. En l'acompanyament emocional no es tracta de marcar els sentiments, sinó d'acompanyar-los en allò que estan sentint deixant-los sentir.
- h) **Les famílies poden entrar a l'escola sempre que ho vulguin.** Durant una hora al matí les famílies poden estar amb els seus fills i filles. Aquestes van a l'escola a arreglar qualsevol cosa perquè se senten seu l'espai i, per tant, volen que sigui el millor.

Per seguir pensant...

Tirant pel dret és un joc de taula que serveix com a eina d'aprenentatge dels drets de la ciutadania des de l'Educació en Drets Humans i Drets dels Infants. És un joc cooperatiu que promou els valors i les habilitats necessàries per al desenvolupament d'una cultura de drets humans.

És treballant la presa de consciència sobre els nostres drets que aconseguirem el reconeixement, el respecte i el coneixement de les nostres responsabilitats: des d'exercir d'altaveus de promoció de drets fins a la crítica de les negligències i les omissions.

Un dret innegable

La participació és un dret, i com a tal, mai pot ser negada com a càstig ni donada com a premi.

Els drets són inherents a la condició d'ésser humà i mai ningú ens els pot negar. Els infants són éssers del present, complets i amb propi pensament i, per tant, persones que han de tenir també accés als seus drets. Són perfectament capaços de prendre decisions sobre els temes que els afecten i els interessin.

Esplai El Piolet: Dia Universal de la Participació infantil – Escola d'Esplac 2016

La idea del DUPI va sortir arrel d'una activitat organitzada pel casal de joves de Barberà. Aquest organitzava les JASP (Joves amb Sensibilitat Política) on les joves feien propostes pel municipi, sempre coincidint amb les eleccions. L'esplai va decidir fer-ho també amb els infants, creant el IASP (Infants amb Sensibilitat Política).

Les primeres edicions del IASP es basaven en passejar amb els alcaldables per la ciutat amb els infants de l'esplai i anar analitzant les diferents mancances que hi trobaven i donar a conèixer les propostes que feien els infants. Més endavant, l'Ajuntament de Barberà del Vallès ho va fer accessible a més infants de la ciutat i van anar per les escoles recollint les aportacions i propostes d'infants de primària del municipi.

L'esplai va valorar que no podia ser una acció de cada 4 anys fundant, com a alternativa, el DUPI (Diada Universal per a la Participació Infantil). Els objectius principals són **visibilitzar la infància** i potenciar que els infants coneguin el seu municipi i que hi **participin activament**. Per això cada any el DUPI té un format diferent, segons les necessitats del moment, dels infants que hi participen, etc.

En el DUPI 13/14, van girar al voltant de l'ordenança de civisme de Barberà. Els infants i joves de l'esplai van proposar canvis que es van tenir en compte en la modificació de les lleis municipals. A més, arrel d'aquesta acció es va crear el Consell de la Infància de Barberà.

El curs 14/15 van voler aprofundir en l'àmbit municipal i van organitzar una Jornada Anticapitalista per Barberà: una gimcana amb proves que servien per reflexionar sobre el món en el que vivim (desigualtat, capitalisme, medi ambient, etc.).

Aquest any 15/16 l'esplai ha celebrat 25 anys i van voler fer coincidir l'aniversari amb la celebració del DUPI. Van programar una marató de jocs que va durar 25 hores amb l'objectiu de reivindicar els Drets dels Infants en general i la Participació Infantil, en particular.

Per seguir pensant...

[Vet aquí els nostres drets. Contes per explicar els drets dels infants](#) és un recull de contes fruit del concurs de contes il·lustrats que vam realitzar l'any 2009 des d'Esplac.

El llibre el formen d'onze contes, cadascun dedicat a un dret de la infància; vol defensar els Drets dels Infants, i es tracta d'un recurs educatiu per als esplais i tothom qui vulgui explicar d'una manera diferent, quins són aquests drets.

Un entorn participatiu

Per educar en la participació, és imprescindible que l'entorn també sigui realment participatiu.

Les monitores tenen un paper clau en l'aprenentatge de la participació, ja que elles són qui decideixen l'organització i el funcionament de l'esplai, amb quins espais i quina participació tindrà cadascú, a més de ser les referents dels infants a l'entitat.

Experiència Ludoteca La Verneda – Escola d'Esplac 2016

Una Ludoteca és l'espai on es realitzen activitats lúdiques, de jocs i joguines amb la finalitat d'estimular el desenvolupament físic i mental i de la solidaritat amb altres persones; la de la Verneda és un equipament municipal situat al barri de la Verneda (Barcelona). Hi participen 30 infants i joves, acompanyats per un equip de 4 educadores. Molts dels seus participants no van a l'escola.

Tot i que comenten que és complex garantir un procés de participació real on hi tinguin cabuda tots els punts de vista com els que hi ha en un esplai, (s'ha de compaginar i intentar assolir objectius molt diferents de diversos agents exteriors) ara farà 3 anys van començar a canviar el sistema de funcionament i van adaptar la metodologia esplaiera a la seva Ludoteca, ja que el projecte no responia a les necessitats ni a la realitat de l'entorn.

La feina durant els primers mesos va ser introduir dinàmiques de rotllana, debat, respecte... Actualment, a la Ludoteca es comença la tarda buscant el diàleg i alternatives. **S'evita utilitzar les frases impositives** com "avui farem aquest joc". L'estona de berenar amb els joves està dinamitzada i s'aprofita per parlar de temes d'interès i de la realitat del grup.

Realitzen diversos projectes, entre ells "Descobrim el barri de la Verneda" que és una **demanda del grup de mitjans** (8-11 anys): realitzar un vídeo d'entrevistes als avis i a les àvies que vivien a les barraques de La Perona o «L'Hort urbà», que **va sorgir de l'interès dels infants i joves** de 4 a 16 anys. Van aprendre com es muntava l'hort mirant vídeos a Youtube. Ara són els mateixos infants els que ho ensenyen als infants nous. Les educadores no gestionen res de l'hort, és autogestionat. El que creix de l'hort s'ho reparteixen equitativament. Si algun cop els infants i joves no han regat les plantes suficientment i s'han mort, han hagut de tornar a començar: no ens fa por que es morin els enciams. Si passa, n'aprendrem per a millorar.

A la Ludoteca també ha estat complicat treballar la participació amb els joves. Per exemple, van voler fer un projecte que consistia en fer uns grafitis en unes parets del barri. Els diners del projecte eren de l'administració, que va denegar els permisos. No els va agradar que redirigissin l'activitat i no poguessin realitzar el que havien escollit fer, tot i així, es va poder treballar la frustració i van aprendre a trobar alternatives.

Per seguir pensant...

Al [monogràfic Drets dels Infants](#) del Somesplai hi trobarem articles d'opinió al voltant dels Drets dels Infants. Ens poden suggerir noves idees i conceptes, proposar-nos reflexions i donar-nos algun punt de vista diferent sobre com entendre els Drets dels Infants avui en dia.

La veu de tothom

Una participació democràtica requereix que **la veu de totes les persones del grup sigui escoltada** i tinguda en compte per igual.

Per garantir una participació igualitària, hem de tenir en compte: l'accés a la informació, espai i temps necessari, coneixement de les habilitats i característiques de cada participant, cohesió de grup i, per últim, haver treballar la confiança i la comunicació personal i col·lectiva.

El Vallès reivindica l'esplai públic a través de la participació infantil

L'any 2016 el Sector Vallès ha realitzat la Trobada General de Sector (TGS) on vam posar en pràctica la Participació dels Infants, un dret fonamental.

Per aconseguir-ho, vam **implicar als infants** prèviament a la trobada preguntant-lis què creien que els hi faltava al seu poble. Cada esplai es va encarregar de preguntar, treballar i reflexionar amb els seus infants la temàtica. Així es va realitzar un anàlisi de l'entorn de cada esplai i recollir totes les propostes, les necessitats i les mancances que tenen els nostres municipis.

La Comissió organitzadora de la TGS es va encarregar de recollir aquestes idees per treballar-se de manera conjunta amb tots els infants del Vallès a l'activitat reivindicativa que posaria fi a la trobada, el diumenge al matí. Va ser llavors quan ens vam reunir totes juntes (prop de 400 infants!) a Rubí: hi havia diferents urnes, una per cada poble. Es va repartir una butlleta per infant amb totes les propostes acordades que havien decidit ells prèviament, amb la finalitat de realitzar una votació sobre aquestes. Un cop cada esplai tenia les butlletes omplertes passaven a dipositar el seu vot a la urna del seu poble.

Mentre esperàvem els resultats, els infants van jugar, cantar i ballar totes plegades. Un cop fet el recompte, es va crear un mural amb els resultats i, endreçats per municipi, vam poder fer **la reflexió final i parlar sobre tot allò que tenien en comú els nostres pobles**. Cada esplai va poder extreure conclusions sobre les mancances i necessitats que tenen al seu entorn.

Un cop finalitzada la trobada els resultats es van enviar a cada esplai amb l'objectiu de que aquests puguin arribar als diferents ajuntaments i siguin escoltades les propostes dels 400 infants.

Per seguir pensant...

La música és una eina educativa que ens aporta valors i aprenentatges (sensibilitat, llenguatge, motricitat, coneixement del medi, coneixement de cultures, treball en equip...). A través de la música podem expressar-nos, ambientar les activitats, marcar els tempos del dia o passar una bona estona. La lletra pot transmetre molts missatges i és per això que sovint creem o versionem cançons, perquè facin de fil conductor a les activitats, o perquè expliquin la nostra identitat com a esplai.

Durant l'Esplaiada 2015, el grup Xiula va crear una cançó per reivindicar els Drets dels Infants: Tenim Veu. Amb la seva lletra, podem reflexionar amb els infants sobre el significat d'allò que cantem.

Prendre decisions

Hem de tenir clar qui volem que prengui cada decisió i per què. És fonamental que la decisió sigui propera als infants, la compreguin i els afecti directament. **La participació és l'eina que ens dóna capacitat de decisió** sobre tot allò que afecta les nostres vides.

Resum Taula Rodona: Democràcia i participació – Escola d'Esplac 2016

1. **Tothom parla de democràcia, però mai ha estat tan desvirtuada com ara.** Com es treballa la democràcia? Què entenem per democràcia?
2. Quatre dimensions de la democràcia:
  - **Governança:** com es prenen les decisions? Per participar la gent s'ha de sentir confiada i tractada de forma justa, que forma part de l'organització, de les decisions.
  - **Habitança:** necessitem crear un clima de confiança perquè les persones vulguin participar.
  - **L'alteritat:** entendre l'altre.
  - **Valors:** valors, virtuts i capacitats que sorgeixen de la cultura democràtica i que són transversals i emanen de les dimensions anteriorment descrites.
3. Si els esplais volen ser una escola de ciutadania i creixement personal, cal cridar a la participació. Aquelles experiències més democràtiques són les que l'infant té un paper actiu i protagonista. Experiències educatives on la persona és considerada amb opinions i motivacions pròpies.
4. **És necessari confiar plenament** (per part dels educadors i educadores) **en què totes les veus que hi intervenen són valuoses.**
5. Hem de trobar que totes i cada una de les persones que formem part de la situació participativa ens hi hem de sentir reconeguts. Per això, cal vincular-nos emocionalment en el grup i sentir-nos orgullosos del lloc on estem. Com a membre d'un grup, sóc conscient que la meua aportació és imprescindible per prendre decisions.
6. Com vinculem la participació en la presa de decisions que ens interessin? Hi ha d'haver un equilibri entre llibertat i responsabilitat.

Per seguir pensant...

Si tenim un Reglament de Règim Intern (RRI), uns Estatuts i un Projecte Educatiu de l'esplai reflexionats que defineixin bé els espais de participació i la implicació de cada estament de l'esplai (famílies, infants, monis, entorn), ens serà més fàcil tenir una visió global sobre qui pot decidir en quin moment.

Els recursos següents poden ajudar a fer una reflexió sobre l'estat, la forma i el contingut dels documents:

- [EsplaiPolis](#): és un joc que ajuda a treballar i debatre sobre la pràctica educativa de l'esplai a través de dinàmiques pels monitors i monitores
- [Encerta-la!](#) Amb aquest recurs educatiu podreu debatre i aprofundir sobre diferents temàtiques per detectar les vostres fortaleses i necessitats

Voluntat de participar

La participació sempre **ha de ser voluntària**. No podem obligar ningú a participar si no vol. Cadascú decideix quan i de quina manera en fa ús.

Escola d'Esplac: 10 idees-aprenentatge

Sent conscients que per cada persona l'aprenentatge és diferent i que allò significatiu per una, pot no ser-ho per una altra, proposem un llistat dels **10 aprenentatges-idees més significatius sobre la participació** a l'esplai de l'Escola d'Esplac 2016.

1. Els infants són ciutadans del present. Eduquem els infants per intervenir en la vida ara i en un futur.
2. La participació, a part d'un dret fonamental, és part de l'educació integral de la persona.
3. La participació és el mètode, el contingut i la fi de qualsevol projecte.
4. La participació sense una reflexió prèvia de quins són els seus objectius és una participació buida.
5. La participació ens fa qüestionar com desenvolupem el poder. I això és un repte per l'adult.
6. La participació és qüestió de l'actitud de l'adult. Ens ho hem de creure!
7. Els adults hem de generar preguntes, no respostes. Respectem els temps naturals dels infants. No forcem.
8. La diversitat d'opinions és un recurs ple de riquesa. Hem de confiar en què totes les veus són valuoses.
9. Per educar en la participació cal deixar espais de llibertat. Acompanyar els infants en les seves decisions.
10. A participar se n'aprèn participant, és un aprenentatge continu i vivencial.

Per saber-ne més...

El [Compasito: Educació en drets humans](#) amb infants és un manual de gran interès pedagògic, molt útil i fàcil de fer servir, tot i estar només disponible en anglès actualment. Adreçat principalment a infants de 6 a 13 anys, la idea del manual és promoure la participació i la conscienciació sobre els seus drets i eradicar la violència infantil i juvenil. Per això, es fan propostes d'activitats de reflexió i aprenentatge vivencial per introduir el concepte de drets humans de manera creativa i que atragui l'atenció dels infants.

L'assemblea

L'assemblea és l'espai de **decisió grupal per excel·lència**, però per què sigui eficaç hem de planificar i tenir en compte nombrosos aspectes: la durada (adequar el grau de maduresa i atenció de les participants), l'espai (còmode, agradable i tranquil), establir normes bàsiques de funcionament, el paper de l'educadora (incentivar la participació i abstenir-se a manipular el diàleg), temes d'interès dels infants i joves i vetllar per l'accés a la informació prèviament.

Konjuntivitis del Sector Barcelona: espais formatius autogestionats en marxa!

Les Konjuntivitis són les trobades de grups d'edat dels esplais del Sector Barcelona. En la preparació d'aquestes, la comissió de la Konjuntivitis Grans 1 (1er i 2n d'ESO) van decidir obrir un procés participatiu per a que les joves poguessin decidir què fer durant el cap de setmana.

Donat que varis esplais participants estàvem treballant la participació infantil com a objectiu de curs 15/16, es va proposar que **els i les adolescents formessin part de la comissió** organitzadora de l'excursió. Vam arribar a un punt mig de participació, doncs hi ha esplais que no han reflexionat sobre la participació amb els infants i d'altres que forma part del seu tarannà. Trobant aquest punt mig, també es volia vetllar per a que totes les participants es sentissin còmodes amb el procés, amb la presa de decisions i poguessin aprendre del procés. D'aquesta manera, les monitores vam decidir que infants prepararien dues franges horàries (les que ells triessin) per fer activitats, acompanyades per les monitores per arribar al consens i preparar els espais.

D'aquesta manera, les i els adolescents havien de pensar i proposar qüestions que els agradaria realitzar durant el cap de setmana, arribant a un consens com a esplai. Aquest consens era indispensable, doncs 3 representants de cada esplai es van reunir amb assemblea, juntament amb les monitores, per posar en comú totes les activitats proposades i creant les activitats per a la Konjuntivitis. De totes les propostes, en van triar dues o tres i van escollir la franja horària que volien ocupar. **La figura dels monitors durant l'assemblea va ser orientativa**: els hi plantejàvem preguntes i els hi dèiem coses a tenir en compte però en cap moment vam intervenir ni imposar la nostra opinió respecte a les seves propostes.

Posteriorment les i els monitors vam adaptar les nostres activitats respecte totes les propostes que havien fet els i les adolescents participants en l'assemblea.

Per saber-ne més...

Us proposem alguns [recursos](#) que ens permeten des de l'esplai treballar directament els Drets dels Infants i la Participació Infantil a l'esplai.

Des d'Esplac i els esplais hem anat nodrint el Banc de Recursos amb activitats, llibres i eines educatives per treballar els drets amb els infants, perquè siguin ells mateixos qui els coneguin i els puguin reivindicar.

El projecte

Els projectes són **una eina dins el procés d'aprenentatge de la participació**.

Iniciar un projecte conjunt amb el grup i en relació amb l'entorn implica posar en pràctica totes les habilitats necessàries per a la participació. Dissenyar, executar i avaluar l'impacte d'un projecte vol dir PARTICIPAR, amb totes les lletres. La participació a través de l'acció genera que els infants i joves actuïn en el seu context de referència.

Esplai Eixam: Intercultural Fruit Salad

“L'Intercultural Fruit Salad” va ser un intercanvi internacional realitzat a Sant Jaume de Frontanyà l'any 2011. Hi van participar grups d'Alemanya, de França, Itàlia i Anglaterra. El més important però, és que era una activitat que la colla de Joves de l'Eixam havíem de fer a mida. Arribava el moment de fer un pas més en la participació dins de l'esplai: decidir què volíem fer, com i on. Però tanta elecció anava unida a la responsabilitat de realitzar el projecte, redactar objectius i de posar-nos a fer números.

Donat que el que s'organitzava era un intercanvi internacional, el grup de joves vam pensar que no hi havia millor tema que pogués funcionar com a centre d'interès que la **interculturalitat**, usant-la com a eix central vam pensar en un seguit d'aspectes que en formen part o es troben directament relacionats, com la identitat, la cultura, els estereotips, els prejudicis o la pròpia interculturalitat. I evidentment, la convivència entre els grups va ajudar!

Tot va començar molt rodat: ens vam organitzar per comissions, vam escollir el nom, escriure els objectius, obrir un blog i fins i tot vam fer un logo. Gràcies a l'experiència de les nostres monitores amb l'IFM vam trobar partners de diversos llocs d'Europa aviat.

L'experiència va ser d'allò més enriquidora. Mai no ens haguéssim pensat que dins d'Europa mateix trobaríem maneres de fer tan dispars. Per exemple, el grup anglès no acabava d'entendre el costum d'esperar a que tothom tingués el seu plat a taula abans de començar menjar; no volien que es refredés l'àpat. Malgrat aquesta i d'altres diferències ho vam passar molt bé i vam aconseguir trencar una mica amb els tòpics i prejudicis que teníem de cada país.

Per saber-ne més...

Cada vegada hi ha un interès més elevat a compartir i conèixer altres formes de treballar i noves eines que puguin ajudar a trencar amb aquestes dinàmiques i complementin la tasca educativa. Els esplais tenim nombroses [bones pràctiques](#) que duem a terme en el nostre dia a dia, de les que en destaquem:

- [LA PARTICIPACIÓ INFANTIL A L'ESPLAI](#)
- [ESPAIS D'AVALUACIÓ AMB ELS INFANTS](#)

El dia a dia

Més enllà de totes les activitats concretes i projectes que puguem proposar per treballar la participació, l'activitat quotidiana ens brinda oportunitats participatives que cal aprofitar.

La convivència amb d'altres persones ens ofereix sempre nombroses i valuoses situacions per treballar el que volem. **Treballar en equip** ens portarà a organitzar-nos, a comunicar-nos i resoldre conflictes, expressar-nos, escoltar els altres, empatitzar amb les emocions i prendre decisions conjuntament, entre d'altres!

Posicionament d'Esplais Catalans per la Diada dels Drets dels Infants de 20N 2015

Els esplais catalans eduquem a infants i joves des del voluntariat per a la transformació social mitjançant el treball dels drets dels infants. Des d'Esplac apostem des de fa anys per la promoció i sensibilització d'aquests drets entre la ciutadania i els mateixos infants.

“ENS HO PASSEM MOLT BÉ. A L'ESPLAI APRENEM I JUGUEM ALHORA”

Actualment a Catalunya som conscients que l'etapa que va des dels 0 fins als 18 anys és una etapa diferent i amb unes particularitats molt concretes que cal treballar. Segurament tenim assumit que en aquestes edats som més vulnerables i necessitem una certa protecció del món adult, la qual cosa no deixa de ser certa. Però això no ha de fer que siguem considerats ciutadania de segona i que perdem oportunitats, vivències o aprenentatges que cal que visquem i experimentem.

A l'esplai els monitors i monitores utilitzem el joc, la nostra principal eina pedagògica, per a desenvolupar el projecte educatiu que tenim tots i cadascun dels esplais. És a través del joc, de la creació de contextos educatius, que treballem de manera vivencial els drets dels infants, perquè sobretot a l'esplai els posem en pràctica i esdevenen el centre de l'acció educativa.

“SABEM SOMRIURE, PODEM SER BONS AMICS I AMIGUES. SABEM QUE TENIM DRETS”

Els drets dels infants no poden ésser simplement recollits en documents i cartes d'intencions, així com reconeguts amb bones paraules un cop l'any. Cal que la societat aposti de manera decidida per posar aquests drets en pràctica de manera real, creant i posant a la seva disposició les eines que faci falta perquè siguin tangibles, coneguts i respectats.

A l'esplai, acompanyem als infants i joves en el camí de creació d'una identitat pròpia. Amb la tasca voluntària de monitors i monitores, els infants aprenen a treballar en equip i descobreixen el món que els envolta. Com a educadors i educadores els mostrem diferents opcions i posem les eines per tal que puguin escollir les que més els convingui.

“SOM ELS I LES PROTAGONISTES, TENIM DRET A SER ESCOLTATS I DONAR LA NOSTRA

OPINIÓ. PODEM ASSUMIR RESPONSABILITATS

La participació no pot reduir-se simplement a expressar una opinió. Per a participar és necessari que aquesta sigui escoltada, tot sabent escoltar als altres. Cal disposar, doncs, de la informació necessària, per finalment poder assumir responsabilitats tenint en compte les conseqüències.

A l'esplai els infants participen del dia a dia del projecte, en són els i les protagonistes. Infants i joves demostren que tenen opinió i una veu que és escoltada. A través del treball de petits projectes i del quotidià aprenen a assumir responsabilitats.

“TENIM DRET A DECIDIR EL NOSTRE FUTUR, PERQUÈ SOM FUTUR PERÒ TAMBÉ PRESENT”

Sovint es tracta als infants com a ciutadania del futur, eludint que ja formen part de la societat. Entendre l'etapa dels 0 als 18 anys simplement com una preparació per a la vida adulta posa sobre seu una càrrega innecessària que no els permet desenvolupar-se.

L'esplai és un espai de llibertat i de ciutadania; per esdevenir ciutadans amb drets no cal esperar a tenir 18 anys. Per això diem que més que ciutadans del futur són ciutadans del present; i no podem entendre ser ciutadà sense que això vagi lligat a tenir uns drets garantits i poder-los exercir.

“NOSALTRES QUE SOM INFANTS I JOVES, PODEM CANVIAR-HO TOT”

Així doncs escoltem-los més, tinguem en compte el que pensen, fem-los protagonistes del seu propi aprenentatge i junts i juntes canviarem el món!

*Els fragments entre cometes que apareixen en aquest text formen part del manifest que van elaborar infants i joves d'Esplais Catalans durant la celebració de l'Esplaiada 2015, que va tenir lloc a Llagostera els dies 13 i 14 d'abril on el centre de l'activitat va ser la participació infantil.

Per saber-ne més...

Les **Càpsules formatives** són una proposta individualitzada per als esplais que detecten una mancança de nocions o volen aprofundir en una temàtica. És una formació concreta i adaptada a la realitat i les necessitats de cada entitat.

La Càpsula formativa de Participació Infantil permet fer una introducció general a les diferents maneres d'entendre la Participació Infantil, les condicions per a que aquesta es doni i els diferents models per mesurar-la, així com metodologies i estratègies per treballar-la. També permet la reflexió de les relacions educatives a l'esplai des de la participació viscuda des d'un mateix i en el context del grup.

Per demanar-la, ens hem de posar en contacte amb la Coordinadora de Projectes del Sector.

Escala de participació

Existeixen molts graus de participació i és necessari **prendre consciència** del punt en què ens trobem en cada moment per seguir avançant cap a una participació de qualitat.

SembraLleure 2015: esplais i caus de Sants

El 21 de Novembre de 2015 la Federació d'Esplais i Caus de Sants-Montjuïc van organitzar la primera edició del #SemblaLleure en la que hi van participar més de 200 infants i 50 monis, caps i quel·les. L'objectiu d'aquesta activitat era **visibilitzar els projectes de les entitats d'educació de lleure** als barris; és per això que la jornada es va acompanyar de diferents activitats al carrer.

La celebració de la festa va estar marcada per la seva proximitat amb el 20N – Diada Universal dels Drets dels infants. Per aquest motiu, es va organitzar una macrogimcana pel dissabte a la tarda, amb el els Drets dels Infants com a centre d'interès. En les proves de la gimcana, les participants anaven recopilant i reflexionant sobre els seus drets. Un cop finalitzades les proves, les participants es van trobar per muntar un mural gegant amb tots aquells drets reflexionats durant la tarda.

Per tant, vam assolir l'objectiu del SemblaLleure (visibilitzar-se al barri) i donar a conèixer als infants els seus drets com a persones del present.

Tots els participants dels caus i dels esplais van poder gaudir d'un sopar popular a Can Batlló; un cop finalitzat aquest, una cercavila els va conduir cap als concerts populars organitzats en motiu del SemblaLleure. En aquests concerts, es va poder participar d'una espectacular coreografia tot ballant al ritme de la cançó «Els drets dels infants» del grup d'animació Xiula.

Per saber-ne més...

La [Col·lecció L'Esmolet](#) està formada per un seguit de documents que aprofundeixen en les bases contingudes en el Projecte Educatiu d'Esplais Catalans.

[L'Esmolet: volem, podem sabem. Participem!](#) vol aprofundir en el territori de la participació dels infants. Recull informació teòrica sobre com es pensa i es practica la participació dels infants i planteja preguntes, reflexions, experiències i eines, per projectar la nostra pràctica participativa als nostres contextos.